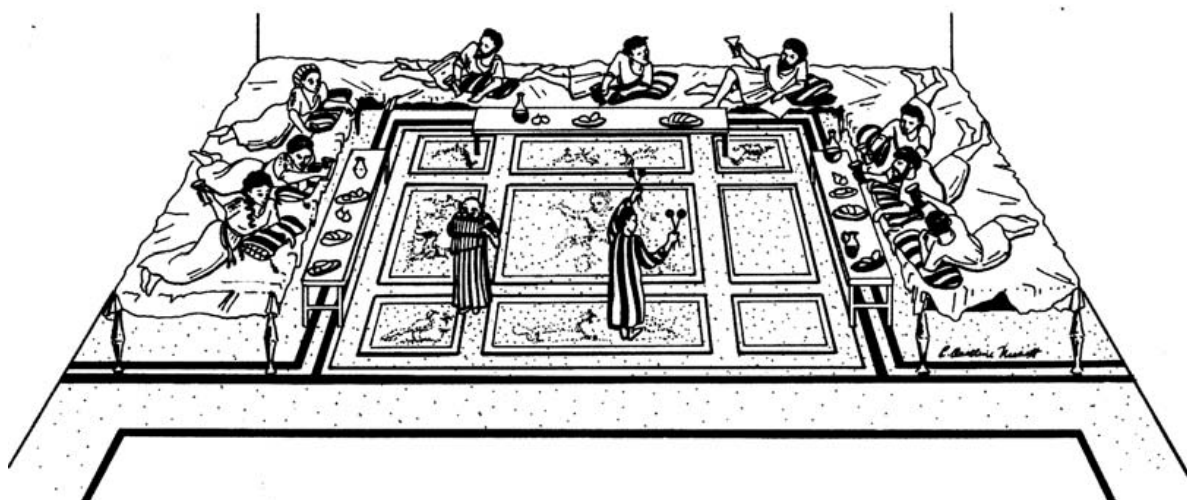

KULTICKÁ SHROMÁŽDĚNÍ – SPOLEČNÉ STOLOVÁNÍ

- banquet
- agapé – eucharistie

Banket

Rekonstrukce římského banketu v tricliniu

Pro rekonstrukci byly využity části dochované mozaiky. Bankety byly jedním z nejrozšířenějších modelů společenského života v helénistickém světě. Mnoho aspektů jejich praktikování byla spojeno se sférou náboženskou a tento typ společného jídla se stal také základem společného stolování křesťanů. Jejich originálním vkladem byl způsob náboženské legitimizace těchto praktik. Smith 2002: 15.

SABINA MISCE

Agapé

Společné jídlo

Lámání chleba

Jedno z nejstarších vyobrazení společného jídla v Capella Graeca zachycuje sedm stolovníků. Capella Graeca byla vybudována před rokem 311 a k Priscilliným katakombám byla přičleněna později.

Pijoan 1978: 8.

Společná hostina

Účastníci jsou usazeni u stolu ve tvaru oblouku, po stranách jsou dva nápisy: IRENE DA CALDA, Ireno, podej hrnec (horké jídlo) a AGAPE MISCE, Agapé, namíchej (víno). Slova jsou adresována ženě vpravo, která víno již namíchala a rozděljuje je společně s mladým pomocníkem. (Katakomby sv. Petra a Marcellina)

Snyder 1999: obr.28; 163.

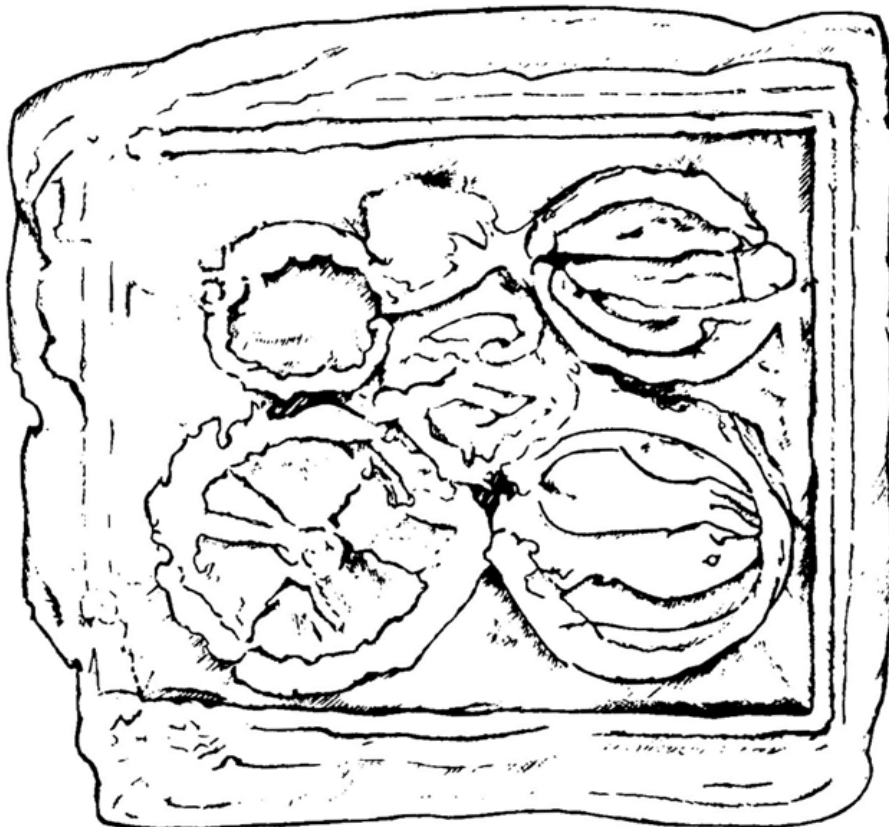

Chléb a ryby, Kalixtovy katakomby

Chléb a ryby jsou obvyklou výtvarnou zkratkou odkazující ke společnému jídlu.

www.vatican.va/roman_curia/pontical_commissions

Mensa

Mensa pro agapé

Kamenná deska překrývající hrob byla využívána jako stůl při hostinách se zemřelými - refrigeriu. Reliéfem vyznačené mísy nebo talíře určují místo pro ryby, chléb, pečivo a prohlubeň vlevo nahoře pro víno. (Severní Afrika)

Snyder 2005: 170.

HOSTINA SE ZEMŘELÝMI

- refrigerium
- vyobrazení, nápisy
- interpretace

Refrigerium

Společné jídlo agapé/refrigerium

Vyobrazení společného jídla v katakombách Petra a Marcellina je doplněno nápisy: vlevo je žena jménem Agapé žádána, aby (nám) namíchala (víno) (*AGAPE MISCE NOBIS*) na pravé straně je možné rekonstruovaný nápis číst jako *PORCIA BIBA*, Porcio, na zdraví, tj. přípitek zesulé Porcii, která byla pohřbena v tomto výklenku, *loculus*.

Snyder 1999: obr. 27; 163.

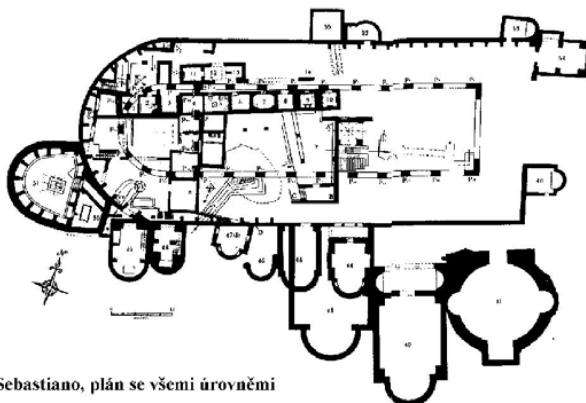

Agapé/refrigerium

Vyobrazení společného jídla, podobně jako i jiná, v Gaudentiově kryptě v katakombách Petra a Marcellina zachycuje účastníky, muže i ženy. Jedna z nich, níže vpravo, nese pohár s vínem, na němž je položen chléb. Je nejen účastníci shromáždění, ale snad provádí rituální úkony. Ne zcela zachovaný nápis je možné číst jako: *IRENE, MISC(e)*, tj. Ireno smíchej (pro nás vodu a víno). Slova možná pronáší muž vpravo od Ireny. A ona jako hostitelka víno připravila.

Snyder 1999: obr. 26; 163.

S. Sebastiano

S. Sebastiano, plán se všemi úrovněmi

S. Sebastiano, známý od 4. století také jako memoria apostolorum

Z dosud prozkoumaných lokalit je podzemní prostor pod kostelem S. Sebastiano nejvýznamnějším zdrojem informací pro život a praxi raně křesťanských komunit. Jejich význam byl pro rané křesťany spojen s tradicí o umístění hrobů dvou nejvýznamnějších apoštolů. Ještě na počátku 20. století archeologové předpokládali, že memoria je shodná s mauzoleem připojeným k západnímu okraji S. Sebastiano (51). V roce 1915 byl zahájen průzkum podzemních prostor, který vedl k rozsáhlým objevům, které odhalily triclia, místo postupně vybudované kolem 250 v části pohřebiště používaného jistě před 200 nekřesťany.

Snyder 2003: 182-183.

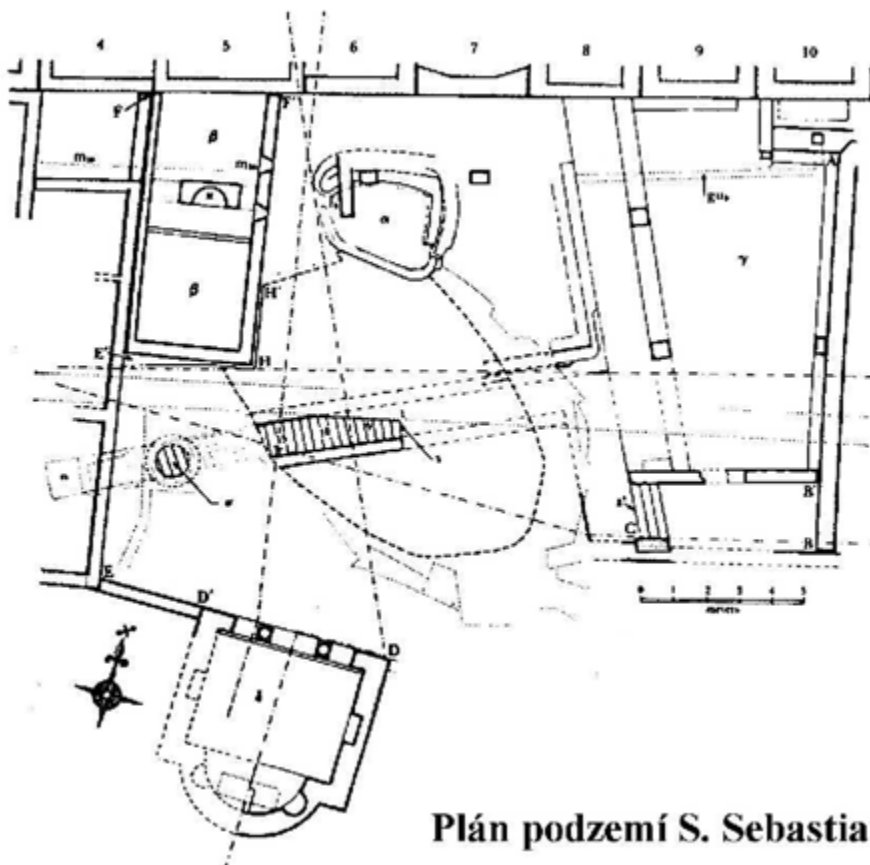
Katakomy S. Sebastiano, nástěnné fresky

Pohled dopodzemních chodeb ukazuje atmosféru těchto prostor, které byly určeny k pohřbívání zemřelých. Ukazuje, že raní křesťané neměli propracovaný systém představ o smrti, nýbrž pokračovali v praxi řecko-římské kultury.

www.vatican.va/roman_curia/pontical_commissions

Části podzemí – místa: memoria a triclia

Plán podzemí S. Sebastiano

Západní stěna byla původně cella s možným klutickým příslušenstvím (H-F), severní stěna je zadní stěnou řady kolumbária, jižním směrem je orientována zeď se slavnými graffiti (A-B). Uspořádání prostoru a graffiti objasňují bezpochyby účel tohoto místa. Jedná se o částečně zastřešený prostor vybudovaný jako místo pro kult zemřelých (Petra a Pavla). Kolem stěny s graffiti je průběžná lavice (v. 0,05 m, š. 0,037 m), na konci lavice byl pramen (A) a menší lavička na odložení nádob a dalších předmětů. Je možné, že lavice původně byla také kolem zadní stěny kolumbaria. *Graffiti* se v mnoha případech vztahují k refrigeriu – společnému jídlu se zemřelými, které se na těchto místech odehrávalo ve dnech výročí jejich smrti. Podle tradice je právě zde memoria apostolorum - a Petr s Pavlem jsou v mnoha z nápisů oslovováni, přestože jejich hroby zde archeologicky doleženy nejsou.

Snyder 2003: 184.

Refrigerium – graffiti

Graffiti, části omítky s vyrytými nápisy

www.vatican.va/roman_curia/pontical_commissions

Rekonstrukce graffiti:

- *Paule ad Petre petite pro Victore*
- *Petro et Paulo Tomius Coelius refrigerium feci* (latinsky psáno řeckou abecedou)
- [Petr]OSKAI [Paulo]S SYNTÉPÉSATE TÚS DÚLÚS PNEUMATA HAGEIA SYNTÉ-PÉSAT [anagismois ete] Petře a Pavle ochraňujte své služebníky, svatí duchové ochraňujte ... *refrigerium* – (řec. ekvivalent *anagismois*).
- *XIII Kal Apriles refrigeravi Parthenius in deo et nos in deo omnes* 13 dnů před Kalendami dubnovými se konalo refrigerium, Parthenius v Bohu a všichni v Bohu.
- *Petre et Paule in ment abete ...sinum in r[ef]ri[g]erium*. Petře a Pavle myslete na hříšníka během refrigeria.
- ...*Celeri[nus] v idus Aug[ustas] Saecul[ari II] et Donat[o II Cos]*. Celerinus 9. srpna 260. (Umožnil přesnější určení doby používání traclia jako martyria).

Snyder 2003: 251-258.